

כשבת יווה

30

De

מרצמה

PROV: 26: 8.

Sive

ACERVO SALOMONIS,
Suffragante Ampl. Facult. Philos.
Acad. Aboëns.

SUB PRÆSIDIO

VIRI Adm. REV. atq; CELEBERRIMI

Dn. M. GABRIEL
JUSLENII,

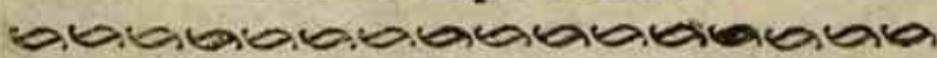
Log. & Metaph. Profess. Ord.

*Pro Honoribus Philosophicis
disputabit*

JOHANNES FORTELIN. J. F.
Aul. Conc. in Thedô

Die 16. Decemb. Anni 1711.

loco horisque solitis.

Excidit, AND: Biörckman/ Un. Typ.

Högwålbörne Fru
Grefwinnan

F. HEDWIG
ELEONORA
Stenbock

Boren Grefwinna / Fru-
Herrinna / Fru til Sarfvelar / Liu-
sterby / Torsby / Lykdd &c,
Min Nådigste Fru/
och Samt.

Fru Grefwinnans
Grefl. Anhörige

Och

Högförnåhme Liffz-Arfwingar/

Detta ringa Academiske Arbetet til Al-
dravordssammaste Zacksamhetz bety-
gelse Underdån-ödiniukel. dedicerar

Eför svåra olyckz Busier
Håret ofta reses opp/
Och alt mollnar i vår fropp/
Når och Gudh emot osz rustar/
At vår Siäl orolig är/
Hwart ett Hierta wittne bär.
Men at Gudz Folck måst anfächtas
Thet på Himmelsett åmme släctas.

Stora Helgon stora Blågor/
Hoos hvarannan altid stå /
Hur hålst werlden tyda må.
På en Hiob Gud i'ehra vägar /
An desz båste Wänner troo/
Ell' den Kåraſt i Hans boo.
Ja mehr än Hiob kan sielf förmoda/
Gud hans swaghet saar til goda.

Then

Then sin' händer åfwen twåttar
I ostyldighetens Kagr /
Och sitt hopp til HErren haar ;
Skull' ej Gud hans Hierta låtta /
Under alt det bittra qwahl /
Som han effter mätt och tahl
Sielf inståنcker blott af Nåde :
Ach ! hwad stod' ofj tä til råde ?

Men som ejj olynekan väker
Up af åkren : ejj af Jord
Vedermøda wärder spord ;
Så ha wij vår motgångs läxor
Ejj af slumpwijs åfventyr.
Gud är then som alt bestyr ;
Och rått tä han diupt förnedrar /
Of med högsta fröst behedrar.

Hwad olynekor Fru Grefwinnan
Håndt / hwad vederwårdighet /
Egit Hierta närmest weet /
Och hoos himulen är i minne /
Med hwad heligt Lålamod
Alt är vthslådt ; snart til blod. **
* Hebr. 12:4. HEr-

Herren Herren är then samma/
Som sitt lös i slikt beranimitat.

Altså han i långden gifwe
Altid til sin dyra Nåd/
Umnig värt och nytt förråd.
Fru Grefwinnans dagar blijwe
I välsignelse och Frijd/
Eij ondt Henne komme vid.
Ta Des höge Lifs-Arftwingar
Skhddes under Herrans wingar !

Johan Fortelin,
Hoff-Pred. vid Zyklo.

IN
D E U M ,
R E G E M ,
ET
P A T R I A M

Magnæ Fidei VIR,
REVERENDISSIME in CHRISTO PATER
ac DOMINE,

Dn. JOHANNES
GEZELI,

DOCTOR. EPISCOPE.
PRO.CANCELLARIE.

Consummatissime, Eminentissime,
Magnificentissime ,

Mæcenas Magne.

AD limina Tua, REVERENDISSIME
EPISCOPE, tantum non audax com-
pareo, oblatus tenellum maci-
lenti ingenii mei fœtum, ni quem
medium proferre dissuadet pudor, sed
animat me TUA, MAGNIFICENTISSIME
DOMINE, Pietas Affabilitasqve, imo di-
gitat mea mihi gratitudo, ingrati animi
maculam qualitercunqve vitandam esse.
Nam cum EMINENTISSIME PRÆSUL,
Tuam in me gratiam, tacita veneratio-
ne recogito, ut spes meas & fovisti
primum & impeditas erexit benignis-
sime, submisse fateri cogor, quod post
DEum O. M. TIBI, EMINENTISSIME Do-
mine, me totum debeo, meamqve for-
tunam omnem. Ante pedes ergo Tuos,
Reverendissime EPISCOPE, has pagel-
las una mecum, humilime devolvo,
sperans fore ut benigno vultu nos alpi-
cias, licet verear, ut quisquam munus
vilius TIBI obtulerit unquam. Cetera,
opto, TE, REVERENDISSIME PRÆSUL,
cum Familia NOBILISSIMA, in Domino
bene valere! vigere!

REVERENDISSIMÆ TUÆ EMINENTIÆ

Humilimus Cliens

J. F.

I.

Tרגומָה Ox Heemanthica semel solum in S. Codice occurrit, neque ullibi præterea aut apud Targumistas aut Talmudistas usitata est. Hinc etiam adeo discrepantes de ea enatæ sunt sententiæ & expositiones, ut vix cernere possit quis, cui earum suffragari tandem debeat. Exponunt enim quidam de Mercurii acervo, alii de *balista*, plurimi de *funda*; non nulli denique de *purpura*.

II.

Vulgatæ V. Auctor acervum nescio cuius Mercurii adstruere conatur, alludens, opinor, cum Hieronymo, ad acervos lapidum, quos Gentiles olim Mercurio, in trivis haud procul ab ejus statuis accumulabant. Ve-

A

rum

rum hæc mira est metamorphosis, & nil nisi allusio tanquam nominis, ubi *Mercurius* ab Hebr. מֶרְגָּמָה ob vocum non plane dissimilem sonum deducitur. Erronee quidem, cum potius, observante Glassio, a מִכְרֵי vendidit derivari debeat; mercatorum enim Deus erat Mercurius. Deinde facile non crediderim, Salomonis pii adhuc tempore hunc Mercurii colendi modum in gente Iraelitica innotuisse, ut Salomo illuc alluserit in hac sententia, tanquam ad rem omnibus Iraelitis notissimam.

III.

Et faciamus ita esse, hanc superstitionem jam tempore Salomonis non ignorantiam fuisse in populo Dei, num tam h. l. מֶרְגָּמָה tale quid indigit, merito dubitamus, cum ne litera quidem aut apex etiam extet sive in Script. sive alibi de tali quodam Deo, qui vel ipse, vel cuius colendi saltem ratio hoc titulo insignitur; quin potius tenendum, Idola Deosque Asiar, communi-

niter venire nomine *Baal*. Ut enim
 Z̄s apud Gr̄cos, & apud Latinos Ju-
 piter, ita in Orientē בָּאֵל erat pr̄cipu-
 um & commūne Deorum nomen, un-
 de cognominati alii cum certis epithetis;
 quam rem egregie tradunt Cun-
 rad. Dieter. Antiq. Bibl. ad 1 Reg. 18. ut &
 Seld. de Dñs Syris Synt 2. cap. 1. Et ner-
 vosa sunt, quæ scribit STATOR inter
 nos veritatis & Pietatis, Reverendis.
 Episcop. Ab. Dn. D. Joh. Gezelius,
 in illustri & decumano Opere
 Bibl. (cujus pars sub prelo sudat, & a li-
 teratis, ut DEO benedicente in lucem
 prodeat, anxie expectatur) ad Jud. 2:11.
Baalim. H, ordet bemärcker Herrar.
 Och blefwo allehanda Afgudar så kal-
 lade. c. 8:33. 2. Chrōn: 28: 2. Hvar kal-
 lade fin Afgud Beel / Β. Herre / och
 någre til åthskillnad Beel Peor / 4. B.
 Mos. 25: 3. Beelzebub / 1. Ron. 1: 6. etc.
 Si vero מְרַגְמָה aliquid de cultu Idolola-
 trico Orient. fuisset, credibile non est,
 tot scriptores, qui de Chald. *Bel*, de
 Phœnicum *Baa!*, de Dñs etiam ob-

scuris multa & varia narrant, hunc solum silentio involuisse unquam, qui tamen inter ceteros Deos merito notissimus fuisset, cujus tot acervi ad publicas vias ubique (ut ajunt) obvii erant. Ex dictis liquet, quomodo Vulg. Interpres suum cum acervo Mercurium ex hac voce nulla proorsus ratione efformare poterit. IV.

Rationem quidem allusionis, quidque in Vulg. *acerbus mercurii* denotet, eruditus edisterit Seldenus de Diis Syris, a facro nimirum ritu id tuisse & ab Orientali cultu. Erant inquit, apud priscos ēquātōr λέσχαι, si vel lapidum acervi mercuriales, seu ēquātā vīs publicis & compitiis ad itinera monstranda congesta, que transeuntes viatores cerebro lapidum jactu in Mercurii honorem augebant. Mercurius enim i. e., īquātā, præter cerera munia, quæ ipsi a Poëtis affingi solent, etiam viarum Præses erat, & ἀνδρὶ dictus, quem maxime superum fore iratum, si quis erranti viam comiter non monstraverit, canit Theocritus. Deinde nec later me, quid

quid testibus Gejero & Seldeno citeriores Rabbini, Nathan, Elias, Majmonides, tradant de *Merkolis*, quem, ut ex Jarchi habet Buxtorf. Lexic. Talmud. mis-
sione lapidum colebant. Hæc licet ita
recitentur ab hodiernis, cuncta tamen
tanti non sunt. ut me quicquam move-
ant; non enim facile adseveraverim (verba
Menochii mea facio) antiquos Judeos
hunc morem habuisse, sed potius Interpretem
Latinum mentem sapientis, recentiorum ritu
& consuetudine, qua ad rem faciebat, ex-
primere voluisse

V.

Succedit Vulgato tota nubes Interpretum, qui fecuti R. Salomonem & Chaldaeum cum *בְּשִׁׁירָה* מַגָּמָה per fundam aut balistam vertunt. In horum numero sunt Kimchi, Lyra, Caje-
tanus, Pagninus, Belgæ aliquæ pluri-
mi, qui singuli in sententiæ suæ proba-
tionem allegant vel subitam lapidis ex
funda elisionem, vel, cum Ambrosio,
periculum, quod subeunt funditores
fun-

fundam rotando. Quam quidem ut
 pote magnorum Virorum sententiam
 adeo non improbo, ut adserere non du-
 bitem, haud raro fieri, ut homo ma-
 litiole ineptus & insipiens honore sibi
 dato indignissime abutatur, unde ipse
 sibi dedecus haberet, inde aliis quoque
 damnum quandoque accedit; quo equi-
 dem sensu explicationi allatæ suam ve-
 ritatem non denegaverit quisquam. Ve-
 rum cum non liceat unice & simpliciter
 ad id, quod ulu evenire potest, al-
 ludere, dubium enim est, num tale quid
 proverb. hoc inferat. Idcirco potius
 est, ut excusso quid vox, quam Hebr.
 veritas habet, in recessu gerat, inde pro-
 priissima Salomonis mens tutissime eli-
 ciatur. Id quod in causa est, cur hac
 vice (salva tamen cuiusvis auctoritate)
 non eligatur hæc sententia, quippe in qua
 vox וְהַמְרֵה eum induit significatum,
 qui ex genuino primitivi sui va-
 lore vix sequitur. Deinde etiam
 de periculo, quod tamen suppo-
 nunt illi, plane nihil extat. nec un-
quam

quā fortassis tale quid Salomonis in mentem venerat, quin potius hoc adagio indigitare voluit non periculum. sed indecentiam rei, scil: ut bovi non conveniunt clitellæ, sic nec insipienti honor.

VI.

Quidam accipiunt מְגַטָּה juxta ac si esset עֲרֵבֶן purpura: in quem sensum citari solent R. AbenEfra, aliquique pauci, tere & Drusius; quo etiam, notante Rauppio in h. l, respexisse videtur R. Levi dicens: *ut est ligatio lapidis viliis in re pretiosa, sic honor in stolido.* quæ tamen explicatio ut ut acuta videatur, commodum que admittat sensū, ideo non acceptari meretur, quia præter quod conjectura est, & mera allusio, textum etiam sacrum violenter immutat. Plures explicaciones lubens omitto.

VII.

Recisis itaque iis, quæ minus congrua videntur, remanet convenientissimum vocis Valorem ex suo primitivo eliciendum esse, id quod in tanta sententiā varietate tutissimum est. Non au-

autem dubitat quisquam, quin radix sit
 רָגַד, quod (omissa significatio Chaldaeis Arabibusq; usitata) propriissime denotat *lapidavit*, *lapidibus obruit*, *undique lapidum multitudine obtexit*. Sic lapidibus obrui solebant (1) *Facinorosi publico suppicio multandi*. Fuit enim Hebræis *lapidatio unum ex quatuor mortis generibus*, Rabb. רְגִוָּתִים, quo e medio tollebantur, *incestuosus*, accedens scil. ad matrem, Patris uxorem filive, puellam desponsatā, masculū, jumentum, *Blasphemus*, *Idololatra*, *violans Sabbathū*, *filius immorigerius*, &c. Cont. Levit: 20: 2. 27. 24: 14: 16. 23. Num. 15: 36 Deuter: 21: 21. Jos. 7: 25. (2) *Homines exosi*, quales erant Joshua & Chaleb, dum unctionem adversus Cananæos suaderent, quos tota congregatio cogitabat רְגִוָּת, Num. 14: 10. item Adoram Roboami Legatis 1. Reg. 12: 18. & Zacharias, de quo 2. Par. 24: 21. (3) Ex peculiari Dei mandato (Deut. 21: 23.) *strangulati*, eo ipso die ante occidentem solem demissi, inquefove-

foveam projecti lapidibus obtegebantur.
 Conf. Jos. 7: ult. 8: 29. & 10: 27. his non
 immerito adjeceris funestum Absolo-
 mis exemplum, 2. Reg. 18: (4.) Etiam *an-*
imantia ob læsionem homini illatam
 ex lege lapidari debebant, ut de bove
 cornupeta Exod. 21. videre est; imo ex
 Edajoth. cap. 6. refert Buxtorf. Lexic.
 Talmud. quoque gallum gallinaceum,
 quod occidisset puerum aliquando fu-
 isse lapidatum. Ex hac ipsa inductione
 locorum primit. רג patet, simpli-
 cissime aptissimeq; per derivat. מרגמַת
 intelligi talem lapidum acervum, qui
 superstes est ex tali facinorosorum
 suppicio, funestusque merito habetur
 ac detestabilis; quod apte satis ad ger-
 manicam equidem lingvam usumque
 Lutherus reddit Rabenstein, quo no-
 mine locus suppliciorum publicus indi-
 gitatur; quam sententiā perbelle retinet
 Luc. Osiander in h. l. qui *acervum lapi-*
dum de loco exponit, ubi quis paulo an-
 te fuerat lapidatus aut *extremo suppli-*
cio adfectus.

VIII.

Præter istiusmodi funestos lapidum acervos, mos erat Israëlitis etiam alios alii ex causis excitare, vel in negotiis gravioribus peragendis, ut Jacob & Laban icturi inter se fœdus, congregatis lapidibus acervum exstruunt, quem ille utpote Hebræus idiotismo suo קָל עַד i.e. acerbum testimonii, hic a. Aramæus יִגְרֶשׁ שָׂהָרֹתָא eadem significatione nuncupat. vel ut essent in monumentum rei alicujus memorandæ; sic Josua, dum populus jordanem sicco pede transiisse, jussu Dei acervum duodecim lapidum erigi curat, qui extaret in memoriæ miraculosi per jordanem transitus. Jos. 4. Sepulcra item mortuorum aliqua lapidum strue signare Hebræis non fuerat plane insolens, id quod historia sepulturæ Rachelis Gen: 37. adstruere videtur.

IX.

Non possum non huc adponere, quid Eruditiss. *Kirkmannus de Funerib.*

Rom.

Rom. p. 681. ex Strabone aliisque refert
 de sepeliendi ritu apud **Troglodytas**,
 qui defunctos suos non terra condere,
 sed lapidum cumulo obruere solebant;
 quam oppido ridiculam consuetudinem
 signata depingit Photius in Bibliotheca
 pag. 738. ex lib. 5. Agatarchidis histor.
 c. 30. cuius verba a Doctiss. And. Shotto
 latine redditâ hæc sunt: *Troglodytæ cir-*
ca defunctos bac agunt: laqueis ex paluero
contextis colla mortuorum cruribus alligant.
Tunc colli aut tumulo alicui impositos manua-
riis lapidibus obruunt, non absque falso joco 3
derisu, donec de forma ejus nihil amplius vi-
deatur. Capreæ de hinc cornu in cippum fixo, sine
perturbatione omnino hilares discedunt. Hunc
utique ritum, præsertim quod in terra a
Iudæis non adeo longinqua obtinuit, et
jam Salomonis notum fuisse nemo nega-
verit; num tamen ille in hoc adagio
illuc intenderit oculos, aliis judican-
dum relinquo; hoc tantum dixero, Sa-
lononem respexisse ad consuetudinem
filiorum Israël, qui ubi supplicia dede-
rat facinorosus, aut saltem ubi funeste

perierat quis, ibi lapidibus congestis ingentem struebant cumulum, forte qui vel alii in terrorem, vel in rei funestæ monumentum extaret. Et verosimile est, priores istos cumulos plerumque secundum vias frequentes fuisse positos, ut prætereuntes quicunq; a flagitiis deterrerentur, adeo ut & inde haud obscurè liceat concludere, Salomonem h. l. dum absurdam honoris locationem ostendit, ad illos ipsos acervos potissimum alludere, tanquam qui & in omnium erant oculis & insuper detestabiles habebantur. Quod si omnino hæc expositio de funesta lapidum strue, ut nimis stricta, omnibus non satisfecerit, addo, monentibus Gejero & Polo, etiam congeriem vulgarium lapidum, inter quos gemma temere abjecta indigne jacet.

X.

Allegorica hac similitudine 78 Margemah indigitat Salomon honore indignum, innuitq; non quemvis humili loco natum hoc adagio ab honoris beneficio arceri ; sape enim ex casa vir magnus

gnius exire potest. nec semper juventus ventat, honore posse ornari; nam cui Deus prospicit de vocatione, prospiciet quoque de necessariis donis. Sed is heic indigitatur, in quem jure quadrat nomen כסיל, quam quidē vocem ab אויל distingue-re allaborat Mercerus, quasi quod ista proprie notet stolidum, in quo sapientia est חערוֹת privativa b. e. qui caret sapien-
 sia, nec ejus studio animum adpellit, et si alioquin falsas opiniones & studia ei contra-
 ria non sectetur, adeoque in quo aliquid su-
 pereft spei. Hec u. proprie sit stultus, in quo
 stultitia est קניין possessiva, i. e. qui fal-
 sis opinionibus imbutus est, & studia sapientie
 contraria sectatur. Quod tamen discri-
 men nihili est & gratis fabricatum;
 nam de אויל equidem nullum est dubium,
 nec ipse diffitetur Mercerus, quin plane sic se habeat, quomodo stultum
 describit, citante Gejero, Coccejus ad
 Job. fol. 77. Evil est homo levis qui sine con-
 filio agit, vult & facit, nullamque facti ratio-
 nem babet, nisi quia ita venit in mentem.
 Hinc etiam vel in solis Proverbiis a LXX
 varie

varie & emphatice redditur per ἀσθῆτα, ἀρότητα, πεντέλης &c. & a Lexicograhis contetur cum יְאֵל q. qui temerarius sit, multa pro lubitu incipiens, ut hac ratione non tam rudem aut ignorantem solum denotet, quam simul audacem, malitiosumque & sciolum. Huic significatu ex esse respondet כָּסִיל, ac plane &quipollens est, ideoqve hæ duæ voces in simili stultitia significanda promiscue & indifferenter in script. usurpantur; nam ut אַוִיל Pròv. 27: 21, notat hominem incorrigibilem, ita vicissim כָּסִיל Prov. 17:10. significat eum, qui ne centum quidem plagiis corrigibilis est. Omitto plura exempla, quorum satis haberi posset, quæ cum allato aperte evincunt, utrumque & אַוִיל & כָּסִיל ejusdem ordinis stultum significare.

X I.

Hilce haud parum lucis adferet synonymum בָּעֵר, quod hominem *bardum* vel *brutum* denotat, stolide belluinis affectibus indulgentem, qui a כָּסִיל cum quo

quo Ps. 49; 11. conjungitur, parum aut certe nihil differt. Cui absimilis non est נָכְלָה, *homo cui ratio & mens q. concidit ut stultus & turpiter agat*, quomodo v. g. Deut. 32: 6. populus Israël ingratus & impius vocatur נָכְלָה, sic Amnon incestuolus, quibus merito adjungeretur vir ille Belial ipso & nomine & omni Nabali.

XII.

Fieri etiam afolet, ut quivis simplex communiter stultus vocetur. quomodo a. id jure fiat dispiciemus. ipsa nominatio vocis fraudet, mitius de se sentiendum esse, quippe quæ indigitat non malitiale cum ratione insanientē, sed cuius simplicitatē alii vel nasutiores vel verutiores sive technis suis sive blamamentis facile decipiunt. Talis Hebræis dicitur פָּרַץ, in cuius vocis redditione discordant interpretes. descendit a בְּתַח (unde græc. πέττω, ἀμανίω & finn:pettā) quod, notante Förstero, usurpatur, de sermone venusto & elegante & ad blandiente,

quo quis ad aliquem subito pellicitur, ac in voluntatem seu animi sententiam pertrahitur. Sic Jud: 14. usurpatur de puella Simsonem compositis verbis expugnante. Estque verbum μίσος tam in bonam quam in malam partem. Inde est nomen פָתַח simplex, qui secundum Gejerum est homo fatuus de exitu rectave rei comparatione parum solitus, sed præsentibus solummodo, quæ jam sub manu sunt, intensus. In Bibl. Lutheri fere semper vertitur Alber; apposite quidem. hæc n. germanica vox, dicente Gejero, eodem modo ac Hebr. פָתַח & in bonam & malam partem accipitur, pro simplicitate, videl. innocentia, quæ infantum est, & fatua ac stupida, qualis est in imperitis incuriosisque, & obesæ naris adultis, qui omni verbo credunt, Prov: 14: 15. qui imprudenter in mala imminentia irruunt, c. 22: 3. 27: 17. adeoq; stultis annumerantur ac derisoribus, c. 1: 22. conf. 1 Cor. 14: 20. Quandoque autem notat & pie sancteque simplices, quæ simplicitas Christiana est &

& pia: Deoqve apprime grata 2. Par.
30: 17. quam in nobis omnino requirit
Salvator, Matt: 18. atq; tum *simplex duplex*
seu *versuto* opponitur, idemque est ac
Heb: Græc. ἀπλός, ἀκέραιος, & lat.
sincerus, qui ex bono & malo quasi confusus
non est, non aliud gerit in ore, aliud incor-
de, non aliquid facit corde & corde, quæ de-
scriptio hypocritæs est apud Rauppi-
um in Lexic. ad v. *simplex*.

XIII.

Quemadmodum in humanis is ha-
betur pro stolido, qui tam ratione quā
oratione recte uti nequit, qui ea capit
quæ sensui gustus, tactus olfactusque
grata sunt vel ingrata, non v. quæ intel-
lectum informant aut erudiunt: ita vi-
cissim in sacrīs is appellatur *stultus*,
qui terrestria quidem capit, animam v.
curare prorsus negligit, ac proinde nil
aliud est quam Ruchloß/ uti
Prov: 1: 22, aptissime reddunt Lxx &
Lutherus. Hinc est, ut *stultus* & *stultitia*
non raro pro ipsa ponantur impietate,
ubi quis in moralibus & spiritualibus

æque inepte se gerit ac fatuus per natu-
ram, quando nim. salutaria turpiter ne-
gligens, absurdissima quæque flagitia
pro lubitu committit. ita Ps.14:1. stul-
lus appellatur, qui in corde absurdissime
negat Deum. Ita Virgines fatuæ vo-
cantur, quæ de mediis salutis sibi non
prospiciunt in tempore. Imo incestus,
stuprum, furtum aliaque id genus flagi-
tia *stultitiae* nomine passim in script. in-
signiuntur. Ideo ad Ps: 5. observat Basili-
~~us~~, *omne peccatum fieri per stultitiam.*

XIV.

Ad quæstionem : *Car impii in script.*
Docentur stulti, cum tamen alicubi dicantur
sapientiores filiis lucis ? Respondet breviter
& nervole Schnepfius: ad Ps:107. *Etsi multe*
ingeniosi sunt, astuti tamen sunt sine pteate,
& proinde stulti; stultum enim est omne quod
adversus Deum suscipitur. Atqui quid mi-
rum? filios mundi appellari stultos, cum
& ipse Princeps hujus mundi eodem
veniat nomine, qui tamen inveteratus
est impostor, spiritusque cetera verlu-
tissimus, usque eo ut ob versutiam *mu*
ex
ca

παραγόντης dicatur. Ille n. sentiente Gejero ad Prov. 9. vocatur *mulier stoliditatis*, & *mulier fatuitatis*; mulier dicitur habito respectu ad blanditias plusquam mulieres meretriciasque ejus artes, quas in seducendis hominibus nimis (dolor!) feliciter exercet: in quibus, ut ut sapiens sibi videatur, insigniter tamen tum seipsum decepit satan, tum fatuos quoq; reddit eos quos illaqueavit.

XV.

Ex haec tenus dictis liquet, *stultum* & *stultitiam* dupliciter considerari, vel n. opponitur sapientiae & prudentiae, vel pietati etiam. Igitur Salomon monstratus personam honore indignam, intelligit & rudem ac idiotam, & impensis flagitiosum, vitiisque deditum. Hinc autem averim ego, absurditatem a Salomone ostensam tunc belle vitari, si in deferendis honoribus una species stultiæ ita animadvertisca, ut non negligatur altera. Deinde factio opus est, spartam sibi commissam ut quisque fi-

deli cura ornet, missis vitiis, præsertim
superbia, crapula, spurcitie, πολυπραγ-
μοσυνῃ, &c, hæc n. viri honorem nim-
um quantum deturpant.

XVI.

Honorem cum lapide pretioso com-
parat Rex lapiens, qua de re pauca ad-
denda erunt vel ideo, quod in enodan-
da phrasι בְּרוּךְ haud exiguus sit dil-
sensus, hoc de ligamine lapidis pretiosi,
illo de particula lapidis vilis, aliis aliter
eam explicantibus. Probabilissima vide-
tur sententia eorum, qui *lapidis pretiosi*
missionem heic vertunt. Sic n. inde sen-
sus emerget comodus; nec etiam in-
solens est, בְּן non raro significare καὶ
εὔχατο lapidem sive *lapidem pretiosum*. Ex-
od. 3 i. 5. 39: 10. uti simili ratione
græc. λίθος, genere puta fœminino, de
gemma, atque etiam de aliis, utpote de
unione, magnete, lapide lydio seu in-
dice usurpat. Ut Budæus in Comm.
L. G. p. 201. observat. Præcipue vox
ברוך multum torsit interpretes; alii n.e-

am habent pro infinitivo in ligandi significatione, alii pro nomine significante *ligamen*, *fasciculum*, aliis *scrupum*, sive *exiguam lapidis particulam* significat. Quæ tamen cuncta nihil parient difficultatis, si cum Gejero & Polo pro actione habeatur צָרוּר, quod significat unire quid alteri, vel in locum certum colligendo, vel in arctum cogendo, vel colligando; atque sic h. l. coagmentatio innuitur seu in unum locum collocatio, sive illa fiat violenta projectione, sive lenta depositione, sive modo quopiam alio. Est & nomen ejusdem formæ, totidem literis iisdemque punctis, sed denotans *sacculum* aut *fasciculum colligatum*, Prov, 7. 10 qualis erat fasciculus colligatae pecuniae in saccis fratrum Josephi, ein zusammen gebundenes geld Vosslein. Gen: 42. ita de sacculo perforato, Hagg. 1: 6. usurpatur. Hinc Ludov. de Dieu, nec non Schindl. in lexic. ansam naucti etiam h. l. צָרוּר nominaliter exponunt de scrupo sive scrupulo, (forte respexerunt ad Amos 9.) quem tamen scrupulum,

ut pote rationibus non adeo firmis stipatum, facili negotio dimovet Gejer. in h. l. cuius hæc sunt verba: *Sed num adeo profundum quid hac ratione proverb. hoc inferat, vel num adeo apta emergat comparatio, judicent alii.*

XVII.

Existimationem intensivā intelligit Salomo; id quod & Reverendiss. Præfus noster in Opere Bibl. innuit, dum exprimit ḥōga Embeten. Idem infert emphasis vocis כבוד, quæ aliquando quidem pro cultu ponitur submissaque illa reverentia, quam nos Deo debemus, conf. Jof: 7: 19. Joh: 9. 24. Ps. 50: 15. h. a. l. כבוד complectitur quaslibet prærogativas externas, juxta quas quisquis præ ceteris eminet. Sic honoratur Magistratus ob officii dignitatem; sic quicunque etiam aliis, dum ad splendida munia evehitur. Hæc n. (puta honorifica munia, dona, publicæ laudes &c.) familiariter apud Classicos auctores per metonymiam honorum nomine veniunt.

hinc

hinc locutiones: *ad scandere ad honores,*
per fungi honoribus; honores decernere alicui.
 conf. Num: 22. 17. Esth: 6: 3. 1 Sam:
 10. ult. hoc sensu *honor*, si in impium
 & improbum incidat, male locatur:

x I I x.

Genuinum a. honoris subiectum est
sapiens, non cui sapientia solum mecha-
 nica data est, qualis tribuitur Bezale-
 eli, Exod: 28, nec qui unice hæret in
 politica illa ac profana sapientia; hæ n.
 sapientiæ species adeo non sufficiunt, ut
 vere sapiens tendere debeat potissimum
 ad sacram illam & divinam sapientiam,
 cuius initium est timor Domini, & fi-
 nis, in quo terminatur, erit gloria &
 honor, imo omne bonum; nam & dex-
 tra & sinistra sectatoribus suis præmia
 porrigit sapientia hæc. Hanc qui secta-
 tur, non potest non gloria tandem &
 honore coronari. Doce nos Deus
 sapientiam tuam, quo æterna glo-
 rìa apud te fruamur, Amen!

